

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 20 สิงหาคม พุทธศักราช 2478)
เจ้าพระยามรราช
พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ 15 เมษายน พุทธศักราช 2480
เป็นปีที่ 4 ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะบำรุงมาตรฐานการประกอบโรคศิลปะให้ดียิ่งขึ้น เพื่อสวัสดิภาพของประชาชน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2480 เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการแพทย์ พุทธศักราช 2466 พระราชบัญญัติการแพทย์เพิ่มเติม พุทธศักราช 2472 พระราชบัญญัติการแพทย์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2476 และกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา 8 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการแพทย์ พุทธศักราช 2466

มาตรา 4⁽²⁾ ในพระราชบัญญัตินี้

รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ปริญญาหรือประกาศนียบัตร หมายความว่า ปริญญาหรือประกาศนียบัตรที่ได้รับได้เข้าฟังคำบรรยาย และเข้ารับการฝึกอบรม จบหลักสูตรที่สถานศึกษานั้น ๆ

โรคศิลปะ หมายความว่า กิจการใด ๆ อันกระทำโดยตรงต่อร่างกายของมนุษย์ในการบำบัดโรคซึ่งรวมตลอดถึงการตรวจโรค และป้องกันโรคในสาขาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) เวชกรรม คือ การตรวจโรค การป้องกันโรค หรือการบำบัดโรคนมนุษย์ด้วยกรรมวิธีของการประกอบโรคศิลปะตามแผนนั้น ๆ

(2) ทันตกรรม คือ การตรวจหรือการบำบัดโรคฟัน หรืออวัยวะที่เกี่ยวกับฟันโดยตรง หรือการทำฟันในช่องปากของมนุษย์

(3) เกษัตริกรรม คือ การปรุงยาหรือผสมยา หรือการประดิษฐ์วัตถุใด ๆ ขึ้นเป็นยาสำหรับมนุษย์

(4) การพยาบาล คือ การกระทำในการช่วยเหลือผู้ป่วยเพื่อบรรเทาอาการของโรค

(5) การผดุงครรภ์ คือ การตรวจและการปฏิบัติต่อหญิงมีครรภ์ เพื่อป้องกันความผิดปกติในการคลอดบุตร การทำคลอด ตลอดจนการดูแลมารดาและทารกในระยะเวลาหลังคลอด

(6) กายภาพบำบัด คือ การกระทำในการช่วยเหลือผู้ป่วยเพื่อบำบัดป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูการเสื่อมสมรรถภาพ หรือความพิการของร่างกาย หรือจิตใจ ด้วยวิธีการทางกายภาพบำบัด ซึ่งได้แก่ การตัด การดึง การประคบ การนวด การบริหารร่างกายหรือ อวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดของผู้ป่วย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการกระทำด้วยวิธีต่าง ๆ ดังกล่าว ตามหลักวิทยาศาสตร์หรือการกระทำอื่นที่ รัฐมนตรีประกาศเป็นวิธีการทางกายภาพบำบัด หรือการใช้เครื่องมือกายภาพบำบัด ซึ่งได้แก่เครื่องมือหรืออุปกรณ์ตามหลัก วิทยาศาสตร์ที่รัฐมนตรีประกาศเป็นเครื่องมือกายภาพบำบัด

(7) เทคนิคการแพทย์ คือ การกระทำใด ๆ ด้วยกรรมวิธีทางห้องปฏิบัติการ เพื่อช่วยในการวินิจฉัยและทำนายความรุนแรง ของโรค

โรคศิลปะตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการผ่าตัด ฉีดยา ฉีดสารหรือสอดใส่วัตถุใด ๆ เข้าในร่างกาย และการใช้ เครื่องมือกายภาพบำบัดเพื่อการเสริมสวย การคุมกำเนิด การทำหมัน หรือการบำรุงร่างกายด้วย

การประกอบ โรคศิลปะแผนปัจจุบัน หมายความว่า การประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยความรู้อันได้ศึกษาตามหลัก วิทยาศาสตร์

การประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ⁽¹⁾ หมายความว่า การประกอบโรคศิลปะแผนโบราณทั่วไป และการประกอบโรค ศิลปะแผนโบราณแบบประยุกต์

การประกอบโรคศิลปะแผนโบราณทั่วไป⁽²⁾ หมายความว่า การประกอบโรคศิลปะแผนโบราณซึ่งศึกษาโดยอาศัยความรู้ จากตำราหรือการเรียนสืบต่อกันมา อันมิใช่การศึกษาตามหลักวิทยาศาสตร์

การประกอบโรคศิลปะแผนโบราณแบบประยุกต์⁽³⁾ หมายความว่า การประกอบโรคศิลปะแผนโบราณซึ่งศึกษาโดยอาศัย หลักวิทยาศาสตร์ประกอบและไม่ใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อการวินิจฉัยและรักษา นอกจากที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวง และเป็นการศึกษาจากสถานศึกษาที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรอง

มาตรา 5⁽⁴⁾ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวงเพื่อ

- (1) วางระเบียบข้อบังคับการประชุมของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ
- (2) วางระเบียบเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะ
- (3) กำหนดข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 17
- (4) กำหนดมรรยาทแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 18
- (5) กำหนดให้แจ้งความต่อคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ เมื่อผู้ประกอบโรคศิลปะย้ายที่อยู่หรือตาย
- (6) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ซึ่งต้องไม่เกินอัตราดังต่อไปนี้
 1. ค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ 40 บาท
 2. ค่าแก้ไขหรือเพิ่มเติมอภิไธย ครั้งละ 10 บาท
 3. ค่าหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบโรคศิลปะ ฉบับละ 20 บาท
 4. ค่าสอบความรู้ ครั้งละ 40 บาท

5. คำหนังสืออนุมัติให้แสดงว่าเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ โดยเฉพาะ

ในการประกอบโรคศิลปะอย่างหนึ่งอย่างใด

ฉบับละ 40 บาท

6. ค่าใบแทนใบอนุญาต

ฉบับละ 10 บาท

(7) กำหนดระเบียบการอย่างอื่นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 5 ทวิ⁽¹⁾ ให้เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยเฉพาะมีอำนาจให้ผู้ประกอบโรคศิลปะ หรือผู้ที่มีเหตุผลควรเชื่อว่าเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแสดงใบอนุญาตเพื่อให้ตรวจ และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ของ ผู้นั้นได้ ในระหว่างอาทิตย์ขึ้นและอาทิตย์ตก

ถ้าปรากฏว่าผู้ใดประกอบโรคศิลปะ โดยไม่ได้รับใบอนุญาต หรือ ใบอนุญาตที่แสดงไม่ใช่ของแท้ หรือมีเหตุน่าสงสัยว่าเป็นของผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะหาหลักฐานในการกระทำผิดฐานประกอบโรคศิลปะ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย และในกรณีเช่นนั้น ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะยึดเอกสาร หรือสิ่งของที่อาจใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลมในกรณีที่ปรากฏจากการตรวจใบอนุญาตว่า ผู้ประกอบโรคศิลปะนั้นปฏิบัติเกินข้อจำกัดหรือผิดเงื่อนไขในการประกอบโรคศิลปะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

หมวด 1

คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ

มาตรา 6⁽²⁾ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน ผู้แทนกระทรวงกลาโหมสามคน ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขสี่คน ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัยสี่คน ผู้แทนแพทยสภาสองคน และผู้แทนสภาการพยาบาลสองคน เป็นกรรมการ และกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันสาขาทันตกรรม เกษตรกรรม กายภาพบำบัด เทคนิคการแพทย์ สาขาละสองคน ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณทั่วไปสองคน และผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณแบบประยุกต์สองคน

(3) ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นรองประธาน

(4) กรรมการตามวรรคหนึ่งนอกจากประธาน ต้องเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม หรือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ หรือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

(5) ถ้าตำแหน่งกรรมการใดว่างลง นอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการขึ้นแทนในตำแหน่งของกรรมการนั้น กรรมการที่แต่งตั้งขึ้นแทนให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

ให้คณะกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่

มาตรา 7 ให้มีเลขาธิการนายทะเบียนนายหนึ่งเป็นเลขานุการของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ และให้เป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาทะเบียนผู้ประกอบการโรคศิลปะ และในกิจการอื่นทั่วไปในสำนักงานเลขาธิการนายทะเบียน การแต่งตั้งเลขาธิการนายทะเบียนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

มาตรา 8 คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (ก) รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งสมควรเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะตามความในพระราชบัญญัตินี้
- (ข) ตั้งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบการโรคศิลปะตามความในพระราชบัญญัตินี้
- (ค) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่มหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาอื่น ๆ ในเรื่องหลักสูตรการศึกษาวิชาในสาขาต่าง ๆ แห่งโรคศิลปะ
- (ง) โฆษณาด้วยวิธีใด ๆ ตามที่เห็นสมควรเพื่อมิให้ประชาชนหลงเข้าใจผิดอันอาจเป็นอันตรายเนื่องจากการประกอบโรคศิลปะ

มาตรา 9 ในการพิจารณาขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาต หรือการไต่สวนเพื่อวินิจฉัยสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบการโรคศิลปะตามความในมาตรา 8 (ก) และ (ข) นั้น คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะมีอำนาจตั้งอนุกรรมการทำการสอบสวนพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ อนุกรรมการนี้จะตั้งจากบุคคลที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ หรือจากผู้อื่นที่เป็นผู้ประกอบการโรคศิลปะโดยขอด้วยพระราชบัญญัติก็ได้

มาตรา 10 การประชุมของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะให้ประธานหรือรองประธานเป็นผู้เรียกประชุม และต้องมีกรรมการรวมทั้งประธานหรือรองประธานมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนจึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่า ให้ถือคะแนนเสียงสองในสาม อนึ่ง ที่ประชุมอาจมีมติให้ลงคะแนนลับก็ได้

หมวด 2

การขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาต

มาตรา 11⁽¹⁾ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบโรคศิลปะหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ว่าพร้อมที่จะประกอบโรคศิลปะโดยมิได้ขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะจากคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

- (ก) การช่วยเหลือเยียวยาผู้ป่วยตามศีลธรรม โดยไม่รับสินจ้างรางวัล แต่ทั้งนี้จะไม่ฉีดยาหรือสสารใด ๆ เข้าไปในร่างกายผู้ป่วย หรือให้ยาอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยการขายยาแก่ผู้ป่วยมิได้

(ข) นักเรียนแห่งสถานศึกษาของรัฐบาลหรือสถานศึกษาที่รัฐบาลรับรอง กระทำการฝึกหัดในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ผู้ฝึกหัดซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแล้ว

(ค) บุคคลซึ่งทางราชการ เทศบาล สุขาภิบาล หรือสภาเทศบาลไทยมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแล้ว ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(ง) บุคคลซึ่งมีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะของต่างประเทศที่มาประกอบโรคศิลปะ ในฐานะเป็นผู้รับปรึกษาชั่วคราวของทางราชการ โดยอนุมัติของรัฐมนตรี

มาตรา 11 ทวิ⁽¹⁾ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะเฉพาะแผน สาขาและชั้นใด เป็นผู้ใช้เครื่องมือกายภาพบำบัด กระทำการผ่าตัด ฉีดยา ฉีดสารหรือสอดใส่วัตถุใด ๆ เข้าในร่างกายเพื่อการเสริมสวย การคุมกำเนิด การทำหมัน หรือการบำรุงร่างกายอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างได้

มาตรา 12⁽²⁾ การขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตให้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันประเภทหนึ่ง ยกเว้นสาขาเวชกรรม และผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณประเภทหนึ่ง

ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาทันตกรรม และการผดุงครรภ์ให้แบ่งออกเป็นสองชั้น คือชั้นหนึ่งและชั้นสอง และในสาขาเภสัชกรรมให้คงมีเฉพาะชั้นหนึ่ง

มาตรา 13 ผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 14 และต้องมีความรู้ในวิชาชีพตามมาตรา 15

มาตรา 14 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ คือ

- (1) มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์แล้ว
- (2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสียหายซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะเห็นว่าจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
- (3) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาให้จำคุกในคดีซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะเห็นว่าอาจจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
- (4) ไม่เป็นผู้มีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ หรือเป็นโรคซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะเห็นว่าไม่สมควรให้ประกอบโรคศิลปะ

มาตรา 15⁽³⁾ ความรู้ในวิชาชีพของผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะได้นั้น คือ

- (1) สำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง ต้อง
- (ก) มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรสำหรับสาขานั้น ๆ จากสถานศึกษาในประเทศไทย ที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรองแต่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะอาจสอบความรู้ก่อนก็ได้

(ข) มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรสำหรับสาขานั้นๆ จากสถานศึกษาในต่างประเทศ และได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในประเทศที่ตนได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตร และคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะได้สอบความรู้เป็นที่พอใจแล้ว แต่ถ้าเป็นคนไทยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในประเทศที่ผู้นั้นได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตร

(2) สำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นสอง ต้องเป็นผู้ซึ่งได้รับการอบรมศึกษาในสาขาทันตกรรมหรือสาขาการผดุงครรภ์ จากโรงพยาบาลหรือสถานศึกษาของทางราชการในประเทศไทย และเป็นที่พอใจของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ

(3) สำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาการพยาบาลกายภาพบำบัด และเทคนิคการแพทย์ ต้อง

(ก) มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษาในประเทศไทยที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรอง แต่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะอาจสอบความรู้ก่อนก็ได้

(ข) มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษาในต่างประเทศและได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในประเทศที่ตนได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร และคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะได้สอบความรู้เป็นที่พอใจแล้ว แต่ถ้าเป็นคนไทยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในประเทศที่ผู้นั้นได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร

(4)⁽¹⁾ สำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ

(ก) ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณทั่วไป ต้องเป็นผู้ซึ่งได้รับการอบรมศึกษาจากผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับอนุญาตแล้วตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะได้สอบความรู้เป็นที่พอใจแล้ว

(ข) ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณแบบประยุกต์ ต้องเป็นผู้ซึ่งได้รับการอบรมศึกษาการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณโดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์ประกอบและไม่ใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อการวินิจฉัยและรักษา นอกจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงจากสถานศึกษาในประเทศไทยที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรองและได้รับประกาศนียบัตรหรือใบรับรองการศึกษาของสถานศึกษานั้น และคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะได้สอบความรู้เป็นที่พอใจแล้ว

หมวด 3

ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบโรคศิลปะและมรรยาทในวิชาชีพ

มาตรา 16⁽²⁾ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยยา ห้ามมิให้ผู้ประกอบโรคศิลปะในสาขาหนึ่งสาขาใดประกอบศิลปะในสาขาอื่น ซึ่งตนมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต

มาตรา 17 ผู้ประกอบโรคศิลปะจะประกอบโรคศิลปะได้ภายในข้อจำกัดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา 18 ผู้ประกอบโรคศิลปะจักต้องรักษามรรยาทแห่งวิชาชีพตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

หมวด 4
การพักและเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 19 ให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะมีอำนาจที่จะสั่งให้พักหรือเพิกถอนใบอนุญาตซึ่งได้ออกให้แก่ผู้ประกอบโรคศิลปะไปแล้วได้โดยอนุมัติของรัฐมนตรี ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบโรคศิลปะขาดคุณสมบัติตามความในมาตรา 14 ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสีย

(ข)⁽¹⁾ เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบโรคศิลปะกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้และศาลได้พิพากษาให้ลงโทษ คดีถึงที่สุดแล้ว หรือกระทำผิดต่อกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่ว่าด้วยมรรยาทหรือข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบโรคศิลปะ หรือในการแจ้งความเรื่องย้ายที่อยู่ คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะจะสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้

การสั่งพักใบอนุญาตนั้น ให้สั่งพักได้เป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี

ก่อนที่จะสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะทำการได้ส่วน โดยให้โอกาสแก่ผู้รับใบอนุญาตนั้นทราบข้อหาและยื่นคำให้การและนำพยานหรือหลักฐานอื่นสืบแก้ตัว และให้มีอำนาจออกหมายเรียกผู้รับใบอนุญาตหรือประกาศเรียกแทนการออกหมาย ออกหมายเรียกพยานหลักฐาน และบังคับพยานให้สาบานหรือปฏิญาณตนได้ตามกระบวนการพิจารณาในศาลทุกประการ

มาตรา 20 ในกรณีที่ผู้ประกอบโรคศิลปะได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี ถ้าผู้นั้นไปยื่นคำร้องขออนุญาตประกอบโรคศิลปะอีกคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะอาจรับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นใหม่ได้ เมื่อพิจารณาเห็นสมควร

หมวด 5
บทกำหนดโทษ

มาตรา 21⁽²⁾ ผู้ใดไม่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะหรือได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแล้วแต่อยู่ในระหว่างถูกพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต กระทำการประกอบโรคศิลปะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 11 หรือผู้ประกอบโรคศิลปะผู้ใดกระทำการประกอบโรคศิลปะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 11 ทวิ วรรคสอง หรือมาตรา 16 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 22⁽³⁾ ผู้ใดไม่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะหรือได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแล้ว แต่อยู่ในระหว่างถูกพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต โฆษณาด้วยวิธีใด ๆ แสดงว่าพร้อมที่จะกระทำการ

ประกอบโรคศิลปะเพื่อแสวงหาผลประโยชน์หรือสินจ้างหรือเพื่อบำเหน็จรางวัลหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หมวด 6

บทบัญญัติเฉพาะกาล

มาตรา 23 ผู้ใดได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติการแพทย์ พุทธศักราช 2466 และใบอนุญาตนั้นยังคงใช้ได้ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับอนุญาตโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 24 ผู้ใดเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะอยู่ก่อนวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ ในท้องถิ่นซึ่งยังมีได้ใช้พระราชบัญญัติการแพทย์ พุทธศักราช 2466 ให้ยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะภายในกำหนดสามเดือนนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ภายในกำหนดเวลาที่ว่านี้ ให้ผู้นั้นประกอบโรคศิลปะไปพลางก่อนได้จนกว่าจะได้รับคำสั่งจากคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ ไม่ยอมรับขึ้นทะเบียน

การขอขึ้นทะเบียนตามความในวรรคก่อน นอกจากการขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง และสาขา (จ) และ (ฉ) แห่งมาตรา 4 แม้ผู้ขอจะไม่มีความรู้ในวิชาชีพตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 15 ถ้าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามมาตรา 14 ก็ให้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัตินี้ในสาขาหนึ่งสาขาใดที่ตนประกอบอยู่ได้ภายในบังคับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(ก) สำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะอยู่ก่อนวันประกาศพระราชบัญญัตินี้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(ข) สำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน มีหลักฐานแสดงได้ว่าได้รับการอบรมศึกษาในสาขาที่ตนขอขึ้นทะเบียนจากโรงพยาบาลหรือสถานศึกษาอื่นใดในประเทศสยาม หรือจากผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่ากำหนดดังต่อไปนี้

สาขาเวชกรรม	ห้าปี
สาขาทันตกรรมหรือเภสัชกรรม	สองปี
สาขาการผดุงครรภ์	หนึ่งปี

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พิบูลสงคราม

รัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2480

มาตรา 3 ให้ผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำการประกอบโรคศิลปะตามความในมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479 ที่ยังไม่ได้ขอขึ้นทะเบียนมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนได้ภายในกำหนดสามเดือนนับตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2483

มาตรา 7 ให้ถือว่าผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาเวชกรรมชั้นหนึ่งอยู่แล้วก่อนวันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้ อยู่ในประเภท ก. ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479 ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2490

มาตรา 3 ให้ผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณตามความในมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479 ยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะได้ภายในกำหนดหกเดือน นับตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้ภายในบังคับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (ก) สาขาเวชกรรม ได้ศึกษาหรือได้รับการอบรมศึกษาเป็นเวลาสืบเนื่องกันไม่น้อยกว่าสามปี
- (ข) สาขาเภสัชกรรม ได้ศึกษาหรือได้รับการอบรมศึกษาเป็นเวลาสืบเนื่องกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
- (ค) สาขาการผดุงครรภ์ ได้ศึกษาหรือได้รับการอบรมศึกษาเป็นเวลาสืบเนื่องกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ทุก ๆ สาขาต้องมีหลักฐานจากผู้ให้การอบรมหรือหลักฐานอื่นใด ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะจะเห็นควรเชื่อถือได้

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2504

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากวิทยาศาสตร์การแพทย์ทุก ๆ ด้าน ได้วิวัฒนาการก้าวหน้าไปกว่าเดิมมาก และเพื่อผดุงมาตรฐานการแพทย์ของประเทศให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล จึงควรให้ผู้ที่ได้รับปริญญาแพทยศาสตร์แล้ว มีการฝึกอบรมต่ออีกหนึ่งปีเป็นอย่างน้อยก่อนที่จะให้ทำการประกอบโรคศิลปะได้ และโดยที่บทบัญญัติในมาตรา 11 ยังไม่รัดกุมพอ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนทำการประกอบโรคศิลปะโดยมิชอบได้ เพราะฉะนั้น เพื่อสวัสดิภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา 11 และ 15 เสียใหม่

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2509

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปรากฏว่ามีการกระทำบางอย่างที่ผู้กระทำได้นำเอากรรมวิธีของการประกอบโรคศิลปะไปใช้แก่การเสริมสวย การคุมกำเนิด เป็นต้น ด้วยวิธีผ่าตัด ฉีดยา หรือสารใด ๆ โดยการกระทำดังกล่าว ไม่เป็นการประกอบโรคศิลปะตามบทนิยามของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะที่ใช้อยู่ในปัจจุบันทั้ง ๆ ที่การกระทำดังกล่าวอาจเกิดอันตรายได้เช่นเดียวกับการประกอบโรคศิลปะ และขณะนี้ได้มีโรงเรียนพยาบาลและผดุงครรภ์เกิดขึ้นหลายแห่งสมควรที่จะกวดขันความรู้ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกันโดยให้มีการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนการประกอบโรคศิลปะก่อนที่จะอนุญาตให้ขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ นอกจากนี้ยังมีบุคคลซึ่งไม่มีความรู้ในวิชาชีพนี้เพียงพอทำการประกอบโรคศิลปะ หรือใช้กรรมวิธีของการประกอบโรคศิลปะแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบอันอาจเป็นภัยต่อสวัสดิภาพของประชาชน จึงสมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะให้ควบคุมไปถึงกรณีดังกล่าว และเพิ่มโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2511

มาตรา 7 ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาเวชกรรมชั้นสองหรือสาขาเภสัชกรรมชั้นสองซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตอยู่ในวันที่ประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษา ให้คงประกอบโรคศิลปะต่อไปได้ภายในข้อจำกัดและเงื่อนไขตามที่ได้รับอนุญาตไว้

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2511

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรมกำหนดให้การควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมแยกออกจากการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ และให้มีแพทยสภาทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมแทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ จึงสมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะเสียใหม่

คำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 38

โดยที่คณะกรรมการปกครองแผ่นดินพิจารณาเห็นว่า การควบคุมการประกอบโรคศิลปะในปัจจุบันมีสาขาในการประกอบโรคศิลปะเพิ่มขึ้น คือ สาขากายภาพบำบัด และสาขาเทคนิคการแพทย์ ดังนั้นเพื่อให้การควบคุมการประกอบโรคศิลปะได้เป็นไปอย่างรัดกุมและเหมาะสม สมควรแก้ไขนิยามคำว่าโรคศิลปะ และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในกฎหมายเสียใหม่ให้สอดคล้องกันคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2530

มาตรา 7 ให้ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณตามพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479 อยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณทั่วไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2530

มาตรา 8 ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังมิได้มีผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณแบบประยุกต์ที่จะได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการแทน ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

พระราชบัญญัติ ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2530

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการศึกษาค้นคว้า และนำเอาหลักวิทยาศาสตร์มาใช้ในการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ จนทำให้การประกอบโรคศิลปะแผนโบราณเจริญก้าวหน้าขึ้นมาก แต่พระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันกำหนดให้ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณต้องเป็นผู้ได้รับการศึกษาอบรมจากผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับอนุญาตแล้ว ตามกำหนดเวลา และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงอันเป็นการจำกัดการศึกษาค้นคว้าของผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณในอันที่จะนำวิทยาการสมัยใหม่มาส่งเสริมความรู้ความสามารถในวิชาชีพนี้ สมควรกำหนดให้มีการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณแบบประยุกต์ ซึ่งศึกษาโดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์ประกอบ และไม่ใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อการวินิจฉัยและรักษา นอกจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง พร้อมทั้งกำหนดความรู้ในวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณเสียใหม่ตลอดจนแก้ไขของประกอบของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะให้สอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้